

İstismardan nasıl korunmalı?

**ÇOCUK
BEDENİME
DOKUNMA**

Cocukbedenimedokunma inisiyatifinin YouTube kanalında ve sitelerinde, sosyal medya hesaplarında çocukların izleyebileceği, istismarı önlemek için faydalı videolar var.

özge.altınok@milliyet.com.tr
www.sehrincocukhal.com

Son günlerde gündemimizin başlıca maddelerinden biri çocuk istismarı. Klinik Psikolog Cemre Soysal, çocuk istismarının hangi çerçevede ele alınması gerektiğini ve ailelerin dikkat etmesi gereken hususları anlattı

Son günlerde yazılı ve görsel medyada en çok konuşulan konulardan biri çocuk istismarı. Bazı vakaların su yüzüne çıkmasıyla birlikte bu durum başta anne-babalar olmak üzere pek çoğumuzu endişelendiriyor. Okuduğumuz, izlediğimiz haberlerde en çok cinsel istismardan söz edilse de aslında çocuk istismarı sadece bundan ibaret değil.

Davranış Bilimleri Enstitüsü'nde hizmet veren ve çocuklarda travma konusunda uzmanlaşmış Klinik Psikolog Cemre Soysal istismarın üç gruba ayrıldığını belirtiyor: Fiziksel, duygusal ve cinsel istismar. Şu anda yoğun bir şekilde cinsel istismardan bahsediliyor olsa da çocuklarımız duygusal ve fiziksel istismar tehlikesiyle de karşı karşıya geliyor.

Sosyal çocuğa karşı sistematik şekilde söylenen kötü sözlerin, aşağılamaların, yermelerin duygusal istismar kapsamında değerlendirildiğini söylüyor: "Ne yazık ki çocuklar duygusal istismara en çok aileleri tarafından maruz kalıyorlar. Fiziksel ve cinsel istismar daha somut olduğu için ayırt etmesi duygusal istismara kıyasla daha mümkündür."

Sözlerine önem verin

İstismara uğrayan çocukların bunu dile getirmekte zorlandığını, anlatıp paylaşmaktan çekinip korktuğunu görüyoruz, duyuyoruz. Çocukların istismara uğradığını başka hangi belirtileri takip ederek anlayabileceğimiz konusunda Soysal, çocukların kendilerini zannediğinden çok daha iyi ifade ettiklerini belirtiyor:

"Bir çocuğun hayatında bir şeylerin yolunda gitmediğini onun yaptığı resimden, kurduğu oyundan, davranışlarından ya da tepkilerinden anlamak mümkün olabilir. Her çocuk kendini farklı şekilde ifade edebilir. Örneğin travmatize olmuş bir çocuk içine kapanıp sessizleşebilirken, başka bir çocuk agresif davranmaya, şiddet eğilimi göstermeye başlayabilir."

Araştırmalar istismarcıların neredeyse tamamına yakınının çocuğun ya da ailenin tanıdığı çevreden geldiğini gösteriyor. Soysal ailenin istismarla yüzleştiğinde aslında bir bakıma kendisiyle de yüzleştiğini ve birçok ailenin sırf bu sebeple istismarı, tacizi hatta tecavüzü saklama eğilimine girdiğini belirtiyor. "Zarar verici davranışların da istismar olarak kabul edildiğini, durumun ciddiyetini ailelere anlatmakta zorlanıyoruz" diyen Soysal, bazı noktaların altını çiziyor:

● İstismara uğradığı düşünülen çocuğun sözlerine mutlaka önem verilmeli. Kafasından uyduruyor ya da hayal gücü gibi bahanelerin arkasına asla sığınılmamalı.

● Çocuklar istismara uğradıklarında önce bu davranışa bir

anlam vermeye çalışırlar. Örneğin eğer vücudunun özel bir bölgesine dokunuluyorsa, o kişinin ona masaj yaptığını, onun iyiliği için ona yardım ettiğine inandırabilir kendini. Bunun sebebi çocuğun korkmasıdır. Söylese kimsenin ona inanmayacağını, istismarcı kişinin daha çok zarar verebileceğini düşünür.

● Eğer çocuğun istismara uğradığına dair bir şüphe varsa, bir uzmandan yardım alınmalı. Farklı görüşme yöntemleriyle çocuğun olayı dışı vurmasına yardımcı olmak önemli.

● "Benim çocuğuma yapılan öldürürüm" şeklindeki ifadelerden kaçınmak gerekiyor. Çünkü çocuk "Annem, babam katil olur söylersem; annesiz, babasız kalırım" diye düşünerek susmayı tercih edebilir. Mağdur çocukların hakları hukuki yollarla aranmalı.

Kendini ifade etmeli

Toplumumuzda susmak ve biat bir çocuktan beklenen saygı davranışlarıdır. Soysal büyüklere cevap vermek saygısızlık kabul

edildiğinden istismar vakalarında çocuğun bu sebeple susmaya devam ettiğini ve sesini çıkartırsa başına geleceklerden korktuğunu belirtiyor. Aile düzeninde ve hayat içinde çocuğun kendini ifade etmesine izin vermenin önemini vurgulayan Soysal, çocuğun zaman zaman "hayır" diyebileceğini hissetmesi gerektiğini söylüyor.

İstismarı önlemek için öncelikle çocuklara özel bölgelerinin nereler olduğu göstermemiz, kimsenin buralara dokunmaya hakkı olmadığını söylememiz ve onun izni olmadan kimsenin onu ellememesi gerektiğini öğretme konusunun altını çiziyor Soysal: "Çocuklarımızı dudagından öpmek, onların yanında çıplak dolaşmak çocuğunuzu istismara açık tutar. Sebebi çok basit: 'Annem beni sevdiği için dudagımdan öpüyor. Şu amca da beni dudagımdan öpüyor, demek ki o da beni annem gibi çok seviyor.' Bu davranışların normalleştirilmemesi gerekiyor. Çocuğun algısında herhangi bir istismar hareketinin garip algılanabilmesi için bu şart."

Klinik Psikolog
Cemre Soysal

Bu belirtilere dikkat!

KLİNİK Psikolog Cemre Soysal ailelerin dikkat etmesi gereken en önemli belirtileri şu şekilde sıralıyor:

● Ani davranış değişiklikleri, örneğin okula gitmeyi severken, bir anda okula gitmek istememe; çok yakını birine karşı aşırı tepki verme; kullanmadığı kelimeleri kullanmaya başlama...

● Aşırı yorgunluk, halsizlik, sürekli uyuma isteği. İstismar çocuklara hem fiziksel hem ruhsal açıdan çok ağır gelir, bu sebeple sıklıkla yorgunluk yaşarlar.

● Bilmesi mümkün olmayan cinsel içerikli bilgilere sahip olması. Böyle bir durumda paniğe kapıldığını belli etmeden, o bilgiyi nereden ya da kimden öğrendiğini mutlaka sorun.

● Bedeninde normalin dışında morluklar, yaralar ya da çocuğun dile getirdiği ağrılar... "Popom acıyor", "Oturamıyorum" gibi ifadeleri ciddiye alın. ■

